

Đánh giá chất lượng giáo dục quốc phòng và an ninh theo Thông tư 05/2020/TT-BGDĐT ngày 18/3/2020 tại trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh, Đại học Huế

Phạm Phước Tuyền*, Lê Hải Yến**

* ThS.Trung tâm Giáo dục quốc phòng và an ninh - Đại học Huế

** ThS.Khoa Giáo dục Thể chất - Đại học Huế

Received: 12/3/2024; Accepted: 18/3/2024; Published: 2/4/2024

Abstract: To research the quality of defense and security education according to Circular 05/2020/TT-BGDĐT dated March 18, 2020 at the Center for National Defense and Security Education - Hue University, the author used the method Investigation using questionnaire and multiple choice method conducted a survey of 30 officials and lecturers at the Center for National Defense and Security Education - Hue University. The implementation of the national defense and security education program is mainly based on the actual implementation ability of the unit, without fully evaluating the set objectives and requirements of the program.

Keywords: Quality assessment, national defense and security education, Hue University

1. Đặt vấn đề

Giáo dục quốc phòng và an ninh (GDQPAN) cho sinh viên (SV) là một bộ phận quan trọng của công tác giáo dục quốc phòng toàn dân, phục vụ sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. GDQPAN là môn học chính khóa nằm trong chương trình dạy học của các trường THCS, CĐ và ĐH được quy định cụ thể trong Luật GDQPAN: “GDQPAN trong trường TCCN, TCN, cCDN, cơ sở giáo dục ĐH là môn học chính khóa”, “Giáo dục cho công dân về kiến thức QP-AN để phát huy tinh thần yêu nước, truyền thống dựng nước và giữ nước, lòng tự hào, tự tôn dân tộc, nâng cao ý thức, trách nhiệm, tự giác thực hiện nhiệm vụ QP-AN, bảo vệ Tổ quốc Việt Nam XHCN”. Trước những yêu cầu ngày càng cao của sự nghiệp giáo dục, sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc XHCN; trước thực trạng GDQPAN tại các trường ĐH, CĐ tỉnh Thừa Thiên Huế và tỉnh Quảng Trị còn gặp nhiều khó khăn, công tác đảm bảo cho GDQPAN chưa đầu tư đúng mức, chất lượng GDQPAN cho HS, SV còn những điểm hạn chế, bất cập, ảnh hưởng không nhỏ đến thực hiện hai nhiệm vụ chiến lược xây dựng và bảo vệ tổ quốc XHCN trong tình hình mới.

Xuất phát từ những lý do trên, chúng tôi thực hiện nghiên cứu vấn đề “Đánh giá thực trạng thực hiện chương trình Giáo dục quốc phòng và an ninh cho học sinh, sinh viên”.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng chương trình GDQP&AN cho sinh

viên tại Trung tâm GDQP&AN Đại học Huế

a) Công tác ban hành chương trình, hướng dẫn thực hiện, chưa thực sự đồng bộ; sách, tài liệu tham khảo phục vụ cho môn học GDQPAN không nhiều, chậm bổ sung.

Theo kết quả khảo sát GV, cán bộ quản lý GDQPAN có 83.3 % số người được hỏi cho rằng giáo trình và tài liệu môn học giáo dục quốc phòng và an ninh chưa đáp ứng đầy đủ nhu cầu chương trình môn học. Hệ thống sách, tài liệu tham khảo về GDQPAN phục vụ công tác nghiên cứu của GV và học tập của SV không nhiều, chậm bổ sung. Kết quả khảo sát GV, cán bộ quản lý GDQP&AN khi được hỏi: Sách, tài liệu tham khảo phục vụ GDQP&AN số lượng nhiều, thường xuyên bổ sung thì có 86.7 % số người được hỏi không đồng ý. Qua khảo sát GV, cán bộ quản lý GDQPAN, có 83.3 % cho rằng Trung tâm đào tạo GDQPAN cho SV các trường đại học, cao đẳng chưa xây dựng và ban hành chương trình môn học trên cơ sở cụ thể hóa chương trình khung của Bộ GD&ĐT, mà trực tiếp sử dụng chương trình khung được ban hành từ Bộ GD&ĐT, để tổ chức giảng dạy. Điều này sẽ gây ra một số ảnh hưởng nhất định trong quá trình tổ chức và thực hiện GDQP&AN. Mặt khác, công tác biên soạn đề cương môn học, đề cương chi tiết môn học theo điều kiện cụ thể của từng đơn vị cũng chưa được thực hiện hiệu quả. Số liệu từ khảo sát có 93.3 % GV, cán bộ quản lý GDQPAN cho rằng các GV cần xây dựng đề cương môn học, đề cương chi tiết phục vụ cho công tác giảng dạy

GDQPAN. Vì thế, việc thực hiện nội dung giảng dạy ở các đơn vị, của các GV trong cùng đơn vị cũng có sự khác nhau, đặc biệt những nội dung hướng dẫn thực hành và hành động của chiến sĩ. Điều này ảnh hưởng đến tính thống nhất, ảnh hưởng đến nhận thức chung của SV.

b) Hình thức, phương pháp GDQP&AN

Qua khảo sát GV, cán bộ quản lý, có 73.3% GV, CBQL đồng ý với ý kiến lịch học các học phần trong môn học được sắp xếp một cách khoa học, hợp lý; có 80.0 % GV, cán bộ quản lý đồng ý với ý kiến các thông tin về chương trình học, lịch học, lịch thi, điểm thi thông báo kịp thời. Theo kết quả khảo sát, có 83.3 % cho rằng SV chưa thực hành thành thạo động tác, tư thế, xử lý các tình huống chiến thuật; có 78.1 % khẳng định SV bước đầu hình thành ý thức tổ chức kỉ luật, tinh thần tự giác và chịu trách nhiệm trước tập thể, qua khảo sát GV, cán bộ quản lý, có 96.7 % đồng ý công tác quản lý điểm số, quản lý và cấp phát chúng chỉ đúng quy định, có 73.3 % đồng ý thái độ giải đáp thắc mắc về lịch thi, điểm thi nhiệt tình, thân thiện.

Qua khảo sát thông tin từ Phòng Đào tạo, Quản lý SV, đối tượng bồi dưỡng hiện nay, công tác phối hợp giữa các trường và Trung tâm chưa thống nhất về kế hoạch đào tạo, bởi các trường đã có sự phối hợp trong xây dựng kế hoạch chung với Trung tâm về kế hoạch giảng dạy GDQPAN nhưng lại có biến động về số lượng SV học. Do đó, công tác lập kế hoạch, tổ chức đào tạo tại Trung tâm chưa thật sự chủ động, có sự chông chéo về thời gian giảng dạy giữa các trường, có những giai đoạn số lượng SV các trường cùng lúc theo học rất đông, gây khó khăn trong bố trí GV, cơ sở vật chất, các mặt công tác đảm bảo,... ảnh hưởng đến chất lượng công tác quản lý, rèn luyện SV.

2.3. Giải pháp đánh giá nâng cao chất lượng GDQP&AN tại Trung tâm GDQP&AN Đại học Huế

2.3.1. Tăng cường sự lãnh đạo của các cấp ủy Đảng, chính quyền, hoàn thiện bộ máy quản lý GDQP&AN cho SV tại Trung tâm GDQP&AN - Đại học Huế

Công tác GDQPAN phải đặt dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo trực tiếp của cấp ủy, sự quản lý, điều hành của chính quyền và người đứng đầu các đơn vị trong Trung tâm; thường xuyên củng cố, kiện toàn đủ số lượng, cơ cấu hợp lý, đảm bảo chất lượng bộ máy quản lý GDQPAN. Đây là vấn đề có tính nguyên tắc và là nhiệm vụ thường xuyên, quan trọng của cấp ủy, chính quyền. Thực hiện tốt cơ chế này không chỉ thiết thực nâng cao chất lượng công tác GDQPAN

cho SV mà còn nâng cao vai trò lãnh đạo của các tổ chức Đảng góp phần xây dựng nền quốc phòng toàn dân vững mạnh, xây dựng thể trận quốc phòng toàn dân vững chắc gắn với thể trận an ninh nhân dân. Do đó, trong quá trình tổ chức thực hiện, cần đảm bảo chặt chẽ, lấy kết quả thực hiện công tác này là một tiêu chí đánh giá năng lực lãnh đạo, quản lý của tổ chức đảng, chính quyền và cán bộ chủ trì các cấp.

2.3.2. Đánh giá nâng cao, hoàn thiện nội dung, tích cực đổi mới, cải tiến hình thức, phương pháp GDQP&AN cho SV tại Trung tâm GDQP&AN – Đại học Huế

a) Nâng cao, hoàn thiện nội dung chương trình GDQPAN phù hợp với từng đối tượng SV và sự phát triển của mục tiêu, nhiệm vụ QP&AN trong tình hình mới

GDQPAN là môn học đặc thù, đã được luật hóa, có vị trí, vai trò quan trọng trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Trên cơ sở bám sát mục tiêu, yêu cầu môn học ở từng trình độ đào tạo, nghiên cứu, điều chỉnh nội dung, chương trình, đảm bảo tính liên thông, không trùng lặp, có sự phân cấp rõ ràng, phù hợp với ngành nghề đào tạo của SV. Chủ động nghiên cứu, điều chỉnh, bổ sung nội dung các học phần, chuyên đề GDQPAN cho phù hợp với yêu cầu, nhiệm vụ QPAN trong tình hình mới, đặc biệt tập trung vào các chuyên đề về đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về QPAN; âm mưu, thủ đoạn “Diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch; một số nội dung phản lịch sử Việt Nam cận đại, những bài học lịch sử, gương hy sinh anh dũng trong chiến tranh bảo vệ Tổ quốc thể hiện tinh thần, ý chí quyết tâm bảo vệ độc lập, chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ của cán bộ, chiến sĩ và nhân dân ta.

b) Đổi mới tổ chức, quản lý hoạt động đào tạo theo hướng chuẩn hóa các khâu trong quy trình tổ chức, quản lý đào tạo, quan tâm đến từng điều kiện để đảm bảo phục vụ tốt nhất cho hoạt động học tập của SV

Chuẩn hoá hoạt động xây dựng kế hoạch đào tạo, kế hoạch giảng dạy, đảm bảo tính khoa học, liên tục, không để chông chéo, chú trọng tăng cường thời gian huấn luyện thực hành và tổ chức các hoạt động ngoại khóa. Lập kế hoạch tổng thể theo từng năm học, thống nhất với các trường liên kết về thời gian, nội dung, chương trình chi tiết môn học, hình thức tổ chức cho từng trường bảo đảm phù hợp với chuyên ngành đào tạo của SV. Đồng thời, hoàn thiện kế hoạch chuyển đổi theo phương thức đào tạo tập

trung, bảo đảm để SV được trải nghiệm quá trình học tập, rèn luyện, sinh hoạt tập trung sát với điều kiện thực tế trong môi trường quân đội. Bố trí GV có trình độ lý luận, kiến thức chuyên môn toàn diện gắn với chuyên ngành mà SV theo học, giúp cho quá trình nhận thức và nâng cao kiến thức, phát triển chuyên môn theo chuyên ngành đào tạo của SV được tốt hơn.

c) *Chủ trọng đổi mới PPDH theo hướng tích cực, coi đây là khâu đột phá để nâng cao chất lượng GDQP&AN cho SV*

Tăng cường đổi mới PPDH theo hướng tích cực hóa hoạt động của người học từ thụ động thành chủ động, chuyên từ tiếp cận nội dung thành tiếp cận năng lực của SV. Trong quá trình dạy học, thực hiện cách thức tổ chức kết hợp nhiều hoạt động học tập trong cùng nội dung, buổi học, giúp SV chủ động tìm hiểu, lĩnh hội, khám phá kiến thức mới, thay vì thụ động tiếp nhận những kiến thức có sẵn. Rèn luyện cho SV kỹ năng khai thác kiến thức có ở sách giáo khoa và tài liệu học tập khác, rèn luyện cách tìm kiếm thông tin và suy luận để tìm ra kiến thức mới. Chú trọng việc kết hợp giữa học tập, rèn luyện cá nhân với học tập, rèn luyện theo tổ, tiểu đội, tăng sự tương tác giữa GV và SV, SV và SV. Kết hợp các phương pháp khác nhau nhằm tích cực hóa hoạt động nhận thức của SV. Đối với nội dung lý thuyết, GV nên kết hợp nhiều PPDH khác nhau tùy thuộc vào nội dung bài giảng, điều kiện lớp học và đối tượng SV.

d) *Thường xuyên đánh giá tổng kết, rút kinh nghiệm về chất lượng, hiệu quả của GDQP&AN cho SV tại Trung tâm GDQP&AN – Đại học Huế*

- Đánh giá tổng kết, rút kinh nghiệm công tác lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành công tác GDQPAN cho SV.

Tổng kết đánh giá về công tác lãnh đạo, chỉ đạo, ban hành văn bản hướng dẫn thực hiện công tác GDQPAN có phù hợp, kịp thời, hiệu quả cho quá trình triển khai thực hiện GDQPAN;

Đánh giá tổng kết, rút kinh nghiệm công tác lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành GDQPAN giúp cho các cấp ủy đảng, các bộ phận quản lý nắm bắt được kịp thời những yêu cầu nhiệm vụ mới, những ảnh hưởng, sự chuyển biến của công tác lãnh đạo, quản lý đối với thực hiện nhiệm vụ tại đơn vị cũng như những thuận lợi, khó khăn, những hiệu quả tích cực, tiêu cực, từ đó tìm ra nguyên nhân, xây dựng phương hướng hành động trong lãnh đạo, chỉ đạo và điều hành GDQPAN trong tình hình mới.

- Đánh giá tổng kết, rút kinh nghiệm kết quả tổ chức và thực hiện GDQPAN cho SV.

Tổng kết đánh giá về tổ chức thực hiện công tác quản lý như tổ chức tiếp nhận, quản lý, rèn luyện SV trong quá trình học tập; tổng kết đánh giá về công tác giảng dạy như thực hiện nội dung chương trình, tiến hành sử dụng PPDH, đánh giá kết quả học tập của SV; tổng kết đánh giá về nhận thức, năng lực, chất lượng CBQL, GV trong quá trình thực hiện nhiệm vụ.

- Đánh giá tổng kết về kết quả học tập, rèn luyện của SV

Đánh giá kết quả học tập của SV theo mục tiêu giáo dục toàn diện là đánh giá cả thể lực, trí tuệ, ý chí, năng lực và đạo đức, ý thức tổ chức kỷ luật, tinh thần tự giác, năng động, sáng tạo của SV trong toàn bộ quá trình học tập và rèn luyện tại Trung tâm GDQPAN. Đánh giá kết quả học tập của SV theo mục tiêu giáo dục toàn diện không chỉ nhằm định hướng mục tiêu, chủ động xây dựng ý thức học tập của SV, mà thông qua kết quả đánh giá còn là cơ sở quan trọng để Trung tâm đối chiếu mục tiêu, nhiệm vụ GDQPAN, qua đó điều chỉnh toàn diện các mặt công tác tổ chức và thực hiện cho phù hợp với mục tiêu giáo dục đã đề ra.

3. Kết luận

GDQP&AN cho SV trong thời kỳ mới nhằm nâng cao nhận thức, ý thức trách nhiệm của thế hệ trẻ đối với nhiệm vụ QPAN, bảo vệ Tổ quốc, nâng cao lòng yêu nước, yêu chế độ, kiên định mục tiêu, lý tưởng XHCN; nêu cao cảnh giác, làm thất bại mọi âm mưu, hành động chống phá của chủ nghĩa đế quốc và các thế lực thù địch, bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ, bảo vệ chế độ XHCN; đồng thời khơi dậy và phát huy tinh thần và nghị lực, trí tuệ và tài năng của thế hệ trẻ để tập trung phát triển kinh tế - xã hội, xây dựng quê hương, đất nước ngày càng giàu mạnh. GDQPAN có nội dung, hình thức và phương pháp tiến hành mang tính đặc thù riêng thuộc lĩnh vực quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân và chịu ảnh hưởng của nhiều nhân tố như công tác tổ chức, quản lý đào tạo; nội dung, CTĐT; chất lượng GV, CSVC; môi trường học tập và ý thức của SV.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Chương trình GDQP&AN trong trường TCSP, CĐSP và cơ sở giáo dục đại học, Thông tư số 05/2020/TT-BGDĐT ngày 18/3/2020*. Hà Nội

2. Vũ Minh (2017), *Đổi mới GDQP&AN cho các trường đại học trong tình hình mới*, Luận án tiến sĩ quân sự, Học viện Quốc phòng, Bộ Quốc phòng.